

Državni izpitni center

M 0 7 1 2 7 1 1 4

SPOMLADANSKI ROK

LATINŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 29. maj 2007

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

NAVODILA ZA TOČKOVANJE JEZIKOVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Posamezne naloge jezikovne enote so točkovane z določenim številom točk, ki opredeljujejo zahtevnostna razmerja med nalogami, ne pa števila pravilnih rešitev. Pogosto je namreč napak lahko več, kakor je možnih točk.

Pri točkovanju nekaterih nalog je uporabljena negativna metoda, pri nekaterih pa pozitivna metoda. Negativna metoda točkovanja pomeni, da ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od skupnega števila možnih točk za vsako nalogo. Število doseženih točk pri posamezni nalogi je torej razlika med možnim številom točk in številom točk, s katerimi smo ovrednotili napake. Negativnih točk ni, to pa pomeni, da je neka naloga točkovana z 0 točkami, kadar je napak toliko ali več, kolikor je možnih točk.

Pozitivna metoda točkovanja pomeni, da seštevamo točke, s katerimi smo ocenili odgovor na podlagi opredeljenih kriterijev.

I. Razumevanje besedila

Naloge, ki preverjajo razumevanje besedila, so polodprtega tipa. Napake v razumevanju besedila se odštevajo od skupnega števila točk za posamezno vprašanje oziroma nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Največje možno število točk
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

II. Obvladovanje oblikoslovja in skladnje

Ortografska napaka

Ortografska (pravopisna) napaka (v rabi geminat, črk i/j in c/k ter velike začetnice, nedoslednosti v prepisovanju itd.) pomeni odbitek 1/4 točke; zanemarimo liho število napak (1/4, 3/4 točke) in upoštevamo samo sodo število napak ($2/4 = 1/2$ točke, $4/4 = 1$ točka). Odbitki točk za ortografske napake se seštevajo iz naloge v nalogo, dokler ne dosežejo sodega števila, nato se odbijejo od možnega števila točk za tisto nalogo, v kateri dosežejo prvi sodi seštevek. Postopek se ponavlja.

Morfološka napaka

Morfološka napaka, ki je posledica izbire napačnega oblikoslovnega vzorca, pomeni odbitek 1 točke. V to skupino sodi večina morfoloških napak: izbira napačnega sklona ali števila pri substantivu, sklanjanje po napačnem sklanjatvenem vzorcu (zamenjava deklinacij), odločitev za napačen spol v rabi adjektiva, izbira nepravilnega časa, osebe, števila, naklona, načina v glagolski obliki, spreganje po napačnem spregatvenem vzorcu (zamenjava konjugacij). Morfološke napake pri isti besedi se ne seštevajo: ena ali več morfoloških napak pri isti besedi prinese odbitek 1 točke. Če se ista napaka ponovi v več delih sintagme oziroma v kongruentnih stavčnih členih, se prav tako odbije le 1 točka (npr. napačni sklon ali število pri substantivu kot jedru sintagme in pri adjektivu, ki je njegov ujemalni prilastek; singular namesto plurala – ali narobe – v subjektu in predikatu itd.). Zaradi morfološke napake, ki dokazuje nepoznavanje oblikoslovnih vzorcev, se odbijeta 2 točki. Odbijeta se za tvorjenje oblik, ki jih v latinščini sploh ni ("spreganje adjektiva", tvorjenje pasiva časov perfektive osnove s končnicami -r, -ris, -tur itd.).

Sintaktična napaka

Sintaktična napaka pomeni odbitek toliko točk, kolikor morfoloških napak je narejenih v neki sintaktični konstrukciji.

REŠITVE NALOG JEZIKOVNE ENOTE

I. RAZUMEVANJE BESEDILA (15)

1. (Germani) reges ex nobilitate, duces ex virtute (sumunt). (2)
2. Od poveljnikov so pričakovali, da se bodo pripravljani bojevati in da se bodo bojevali v prvih bojnih vrstah. (4)
3. Kaznovali so jih lahko le svečeniki. Omenjena sta *vincire*, zvezovanje, vklepanje (v okove) in *verberare*, bičanje. (4)
4. Menili so, da se bogovi osebno udeležujejo bitk in stojijo bojevnikom ob strani. (3)
5. Kipi bogov, ki so jih prinesli na bojišče. (2)

II. OBVLADOVANJE OBLIKOSLOVJA IN SKLADNJE (35)

1. Analizirajte navedene glagolske oblike, upoštevajte njihovo vlogo v sobesedilu. (4)

Osebne glagolske oblike						Neosebne glagolske oblike			
Glagol	Analiza					Glagol	Analiza		
	Os.	Št.	Nak.	Čas	Način		Oblika	Čas	Način
praesunt (2)	3.	pl.	ind.	praes.	act.	vincire (4)	inf.	praes.	act.
imperet (5)	3.	sg.	coni.	praes.	act.	pugnantibus (5)	ptcp.	preas.	act.

2. V besedilu poiščite vse zaimke v 3., 4. in 5. vrstici, jih vpišite v spodnjo razpredelnico, določite vrsto in analizirajte. (4)

Zaimek	Vrsta	Analiza		
		Sklon	Število	Spol
eorum	kazalni	gen.	pl.	m.
illi	kazalni	nom.	pl.	m.
cuiquam	nedoločni	dat.	sg.	m.
haec	kazalni	acc.	pl.	n.

3. Prevedite in izrazite na drug način. (3)

Prevod: **Germani kralji niso imeli neomejene oblasti.**

Pretvorba: **Reges Germanorum infinitam potestatem non habebant.**

4. Prestavite v pasiv. (4)

Signa deorum a Germanis in proelium portabantur.

5. Analiza odvisnikov: Podčrtajte odvisnik, izpišite in določite vrsto vezne besede, zpišite glagolsko obliko ter pojasnite rabo časa in naklona, določite stavčno funkcijo odvisnika.

- (a) **Germani libentius imperiis ducum parent, si prompti videntur.** (5)

	Izpis	Analiza
Vezna beseda	si	podredni veznik
Glagolska oblika	videntur	ind. praes. – istodobnost v sedanjosti (realni pogojni odvisnik za sedanjost)
Stavčna funkcija	—	prislovnodoločilni, pogojni

- (b) **Signa deorum in proelium portant, ut se ad fortitudinem incitent.** (4)

	Izpis	Analiza
Vezna beseda	ut	podredni veznik
Glagolska oblika	incitent	coni. praes. – istodobnost za glavnim časom
Stavčna funkcija	—	prislovnodoločilni, namerni

6. Poimenujte in prevedite konstrukcijo. (2)

Konstrukcija: **nominativus cum infinitivo**

Prevod: **Verjamejo, da se bogovi udeležujejo bitk.**

7. Določite vrsto participialne konstrukcije in jo prevedite. (3)

Konstrukcija: **ablativus absolutus**

Prevod: **Ker/Ko so v bitko prinesli kipe bogov, ...**

8. Postavite stavka v odvisni govor.

- (a) **Tacitus scribit Germanos signa deorum in proelium portare.** (3)

- (b) **Dic mihi, qua re Germani ad fortitudinem in pugna incitentur.** (3)

NAVODILA ZA TOČKOVANJE PREVODNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Pravilnost, ustreznost in kakovost prevoda se točkujejo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni	50
2. Obvladovanje slovenskega jezika	5
3. Slog	5

Pri 1. in 2. merilu uporabimo negativno točkovno metodo (ugotavljamo napake, jih točkujemo in odštevamo od največjega možnega števila točk), pri 3. merilu pa pozitivno metodo (dodelitev točk od 0 do 5). Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po posameznih merilih.

1. Obvladovanje latinskega jezika na morfološki, sintaktični in leksikalni ravni

Odbijemo 1 točko za vsako morfološko napako, sintaktične napake pa vrednotimo kot skup morfoloških napak. Število napak bo torej enako številu napačno prevedenih oziroma neprevedenih besed. Pri ugotavljanju in točkovanju morfoloških napak smiselno upoštevamo navodila za točkovanje napak v jezikovni enoti. Leksikalna napaka pomeni odbitek 1/2 ali 1 točke. Z odbitkom 1/2 točke ovrednotimo izbiro manj ustrezne besede, z odbitkom 1 točke pa uporabo neustrezne besede oziroma neprevedeno besedo.

2. Obvladovanje slovenskega jezika

Pravopisne napake točkujemo enako kakor latinske ortografske napake (po 1/4 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor latinske morfološke napake (po 1 točko).

3. Slog

Po slogovnem merilu s točkami od 0 do 5 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost, stavčno zgradbo, ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča in naravnost izražanja.

REŠITEV PREVODNE ENOTE

Osnovna raven

Svetoskrunska dejanja in besede sirakuškega tirana Dionizija

Prirejeno po: Cicero, De natura deorum

Sirakuški tiran Dionizij je imel navado svoja svetoskrunska dejanja pospremiti s šaljivimi besedami. Ko je na primer (= namreč) v Lokrih oplenil svetišče Prozerpine in (nato) z nadvse ugodnim vetrom po morju plul proti Sirakuzam (= v Sirakuze), je prijateljem, ki so stali okrog njega (= okoli), z nasmeškom rekel: »Vidite, kako dobro plovbo celo sami nesmrtni bogovi namenjajo skruniteljem?« Ko je nekoč z ladjevjem pristal na Peleponezu in prišel v svetišče olimpijskega Zevsa, je temu (= mu je, je kipu) snel zlato ogrinjalo, s katerim ga je bil iz svojega kartažanskega plena okrasil tiran Gelon. Nato je nanj vrgel volnen plašč in rekel (= izjavil), da je zlato ogrinjalo poleti (pre)težko, pozimi (pre)hladno (= premalo toplo), volnen plašč pa je primeren za oba letna časa. Prav tako je v Epidavru dal Eskulapu odstraniti brado in (pri tem) trdil, da se sinu ne spodobi imeti brado, ko pa je v vseh templjih njegov oče Apolon golobrad. Iz svetišč je odnašal tudi srebrne in zlate mize, in ker je bilo na njih po grški šegi zapisano, da pripadajo dobrim bogovom (= da so last dobrih bogov), je o sebi razglašal, da uživa njihovo radodarnost (= je deležen njihove dobrote/dobrohotnosti).

Višja raven

Svetoskrunska dejanja in besede sirakuškega tirana Dionizija

Prirejeno po: Cicero, De natura deorum

Sirakuški tiran Dionizij je imel navado svoja svetoskrunska dejanja pospremiti s šaljivimi besedami. Ko je na primer (= namreč) v Lokrih oplenil svetišče Prozerpine in (nato) z nadvse ugodnim vetrom po morju z ladjo (= ladjevjem) plul proti Sirakuzam (= v Sirakuze), je prijateljem, ki so stali okrog njega (= na-okoli), z nasmeškom rekel: »Vidite, kako dobro plovbo celo sami nesmrtni bogovi namenjajo skruniteljem?« Ko je nekoč z ladjevjem pristal na Peleponezu in prišel v svetišče olimpijskega Zevsa, je temu (= mu je, je kipu) snel zlato ogrinjalo, s katerim ga je bil iz svojega kartažanskega plena okrasil tiran Gelon. Nato je nanj vrgel volnen plašč in rekel (= izjavil), da je zlato ogrinjalo poleti (pre)težko, pozimi (pre)hladno (= premalo toplo), volnen plašč pa je primeren za oba letna časa. Prav tako je v Epidavru dal Eskulapu odstraniti brado in (pri tem) trdil, da se sinu ne spodobi imeti brado, ko pa je v vseh templjih njegov oče Apolon golobrad. Iz svetišč je odnašal tudi srebrne in zlate mize, in ker je bilo na njih po grški šegi zapisano, da pripadajo dobrim bogovom (= da so last dobrih bogov), je o sebi razglašal, da uživa njihovo radodarnost (= je deležen njihove dobrote/dobrohotnosti).

NAVODILA ZA TOČKOVANJE KNJIŽEVNE ENOTE

SPLOŠNA PRAVILA ZA TOČKOVANJE

Naloge, ki preverjajo temeljno znanje o zgodovini rimske in latinske književnosti, in to o posameznih obdobjih, zvrsteh, avtorjih in njihovih delih, in poznavanje civilizacijskih značilnosti rimske antike, so zaprtega in polodprtega tipa. Odgovori se točkujejo po naslednjih merilih:

- pri nalogah zaprtega tipa (naloga I.1.) se vsak pravilen odgovor točkuje z eno točko,
- pri nalogah polodprtega tipa se uporabi negativna ali pozitivna metoda.

Negativna metoda pomeni, da se napake odštevajo od skupnega števila točk za posamezno nalogo po naslednjih merilih:

Merila	Število točk
Pravilna, kakovostna in celovita rešitev	Vse točke
Pravilna, a preprosta in skromna rešitev	Odbitek 1–2 točk
Vsaka napačna navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke
Vsaka manjkajoča navedba v rešitvi	Odbitek 1 točke

Pozitivna metoda, ki se uporabi pri nalogah esejskega tipa, pomeni, da se odgovori točkujejo in točke seštevajo po naslednjih merilih (pri tem število točk kaže na medsebojna razmerja vrednosti posameznih meril):

Merila	Število točk
Poznavanje snovi oziroma vsebinska ustreznost	0–15 oziroma 20
Problemska obravnava snovi	0–1
Logično utemeljevanje in ponazarjanje s primeri	0–1
Zanimivost in izvirnost obravnave	0–1
Zrelost obravnave	0–1
Pomenska povezanost besedila	0–1

REŠITVE NALOG KNJIŽEVNE ENOTE

I. VPRAŠANJA O AVTORJEVEM ŽIVLJENJU IN DELU	(5)
--	------------

1. Izberite pravilni odgovor.

1. (c) viteške
2. (a) Pridružil se je Pompeju.
3. (a) epikureizmu
4. (a) P. Vergilius Maro
5. (c) Epistulae ad Atticum

II. VPRAŠANJA O KNJIŽEVNI DOBI IN ZVRSTEH	(30)
--	-------------

1. Navedite tri prozne avtorje, ki so delovali v Ciceronovem obdobju, in literarne zvrsti, v katerih so ustvarjali. (10)

Avtor	Literarna zvrst
C. Iulius Caesar	zgodovinopisje
C. Sallustius Crispus	zgodovinopisje
Cornelius Nepos	zgodovinopisje

2. Predstavite novosti, ki jih v rimsko liriko vnesejo neoteriki. (20)

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva.

Vprašanje je polodprtega oz. esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.

III. VPRAŠANJA O DELU IN/OZIROMA ODLOMKU	(25)
---	-------------

Predstavite glavna avtohtona božanstva rimskega panteona ter pojasnite temeljne razlike med grško in prvotno rimsko religijo.

Ustreznost odgovorov se ugotavlja na osnovi predpisanega gradiva. Odgovor omogoča dijaku pokazati tudi širše, samostojno pridobljeno znanje oziroma ustvarjalno domišljijo.

Vprašanje je polodprtega oz. esejskega tipa, zato se odgovor točkuje v skladu z navodili za točkovanje polodprtih in esejskih vprašanj.